העולם הזה
בלי משוא פנים.

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3/4. תא־דואר 136 • מען מכתבים: „עולם־הספרים" • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך־תכנית: יוסי שגיב • עורכת ביתוב: ענת ישראלי • צלמי־מערכת: ציון צפריר וגיזה רזין • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גליונות: צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

דו"א יקי

העיתונות הישראלית דיווחה ב־הרחבה על ועידת־רומא, שנתקיימה ב־רומא לפני חודש, והכתבות היו סותרות במידה רבה. הדיווח של העולם הזה (2196, 2197) היה השלם והממצה ביותר — פשוט מפני שערוך העולם הזה מילא תפקיד מרכזי בוועידה.

היו שפיקפקו במהימנות הדיווח של אורי אבנרי, וחשדו שמא הוא ראה מ־הירהורי ליבו. הדבר נאמר במיכתבים למערכות העיתונים, וגם להעולם הזה.

משום כך ציפינו בעניין לדיווחים ש־פורסמו בימי הוועידה בעיתוני ביירות. עיתונים אלה, שקיבלו את דיווחיהם מ־שליחי אש"ף, בוודאי לא היה להם עניין בהכנסת דברים לפיהם.

כך, למשל, דיווח אל־ספיר, עיתון ה־מקורב לאש"ף, בגליונו מיום ה־2 בספ־טמבר 1979, על נאומו של אחמד צדקי אל־דג'אני, חבר הוועד־הפועל של אש"ף וראש מישלחתו בוועידת־רומא:

ואמר (אל־דג'אני) כי אירגון־השיחרור יכול לפתוח בשיחות עם ישראל, אם תו־שג מדינה פלסטינית, והוסיף, כי האירגון מוכן להקים מדינה בחלק מפלסטין.

כשנשאל אם פירוש הדבר הוא הכרה בישראל, אמר: „ברור שהדבר צופן ב־חובו משהו מהסוג הזה."

ואילו החשוב בעיתוני ביירות, אל־נהאר, הכתיר את ידיעתו על הוועידה, ביום ה־25 בספטמבר, בכותרת: בשולי ועידת פלסטין ברומא — פגישת אל־דג'אני ואבנרי.

אחד השערים היפים ביותר של העולם הזה היה שער איש־השנה של שנת תשל"ג, האלוף אריאל („אריק") שרון. היה זה שער מיוחד במינו, נדיר מבחינת סיגנונו בין שערי העולם הזה. הוא היה מלאכת פוטומונטאז' שביצע עו־רך התבנית של העיתון, יוסי שגיב.

השער התפרסם פחות מחודש לפני פרוץ מילחמת יום־הכיפורים. ישראל ניצ־בה אז בפני מערכת בחירות, בה עמד להופיע כוח פוליטי חדש — הליכוד. אריק שרון, שהשתחרר מצה"ל רק חודשים ספורים קודם לכן, היה הכוח המניע של חיבור כל רסיסי הימין מסביב לגח"ל והקמת הליכוד. התהליך של המהפך ה־פוליטי ועליית הימין לשילטון נחזה כבר אז בכתבת איש־השנה.

מימוש התהליך אומנם התעכב. מילחמת יום־הכיפורים הישהתה אותו מעט. אבל בסופו של דבר התאמתו כל התחזיות ה־קודרות שצויירו באותה כתבה. בחודשים האחרונים מתבהר יותר ויותר מיקומו של אריק שרון בתהליך זה. הפוטומונטאז' שהופיע בשער אותו גיליון (העולם הזה 1882), שהציג את אריק כטנק אנושי, השועט קדימה ומאיים לדרוס את כל ה־עומד בדרכו, מקבל משמעות חדשה נוכח התפקיד המרכזי שממלא אריק כיום ב־הקצנת עמדות הממשלה ובהכנעתה ל־סחטנות של הימין הקיצוני וגוש אמונים.

בחותם, המוסף השבועי של על המיש־מר, מצאנו לאחרונה ציור של צייר ה־מערכת, ארנון. הוא ניסה להמחיש בציור את אותו רעיון עצמו שהמחשנו אנו ב־עזרת אותו פוטומונטאז'. הוא הציג את אריק כדחפור אנושי, ששיניו מאיימות לנגוס. שטחים, כמובן.

למראה הציור לא יכולנו שלא להיזכר באותו שער שהתפרסם בחודש ספטמבר 1973. ייתכן שבאופן תת־מודע הושפע גם ארנון מאותו שער ורק נתן לו ביטוי נכון שטענתו של רבין, אילו היתה מת־פרסמת בשמו, היא מהפכנית. היא מנוג־דת להיסטוריה הרשמית של מדינת־יש־ראל, על פיה נמלטו ערביי פלסטין מבתי־הם במילחמת העצמאות כתוצאה מהסתת מנהיגיהם. בפעם הראשונה נותן כאן אחד המפקדים הבכירים של צה"ל במילחמת־העצמאות אישור לטענה הערבית שערביי פלסטין, או לפחות תושביהם הערבים של

תיקוני צנזורה חדשים לספר ישן
רצח ספרותי מותר

רמלה ולוד, גורשו מבתיהם על־ידי צה"ל ולא ברחו מהם ביוזמתם.

בפעם הראשונה מסתבר כי בארץ מופעלת צנזורה לא רק לגבי אירועים ביטחוניים אקטואליים, אלא גם לגבי פרשיות שאירי־עו לפני שלושים שנה ויותר. אין זה משנה כרגע אם רבין צדק או טעה בפרשת גירוש ערביי רמלה ולוד. מזעזע יותר לחשוב שנאסר עליו לפרסם את גירסתו, אפילו היתה זו גירסה מוטעית. שכן, אין מדובר כאן בחומר שהגיע לידיעתו ב־תוקף תפקידו כשר או כראש־ממשלה.

מה שנאסר על רבין, הוא לפרסם את זכרונותיו על מה שאירע לפני יותר מ־שלושים שנה.

העולם הזה עצמו ניצב בשבוע שעבר בפני אותה תופעה. כנספח למאמרו הודעה אישית (העולם הזה 2199), ביקש אורי אורי אבנרי לפרסם בעיתון פרק מתוך סיפרו הצד השני של המטבע, שיצא לאור בשנת 1950. הספר, שהופיע בעקבות ספר זיכרונות המילחמה של אבנרי בשדות פלשת 1948, גולל בעיקר את זוועות ה־מילחמה כפי שהתגלו לחייל שלחם במיל־חמת־העצמאות. הוא היה כתוב במעטה ספרותי, אבל בסיגנון של דיווח יבש, כש־זהות הדמויות בספר טושטשה.

ככל חומר אחר המיועד לפירסום ב־העולם הזה נשלח גם הקטע מתוך הצד השני של המטבע לביקורת הצנזורה תחת הכותרת „דמותו של פושע מילחמה". לא שונתה בפרק אף מילה אחת. והנה, כש־קיבלנו את החומר חזרה מהצנזורה הס־תבר לנו לתדהמתנו שהצנזור עשה בו שפטים.

מובן שאחרי שהוסבר לצנזור הצבאי כי מדובר בפרק מתוך ספר שראה אור לפני 29 שנה, הוא חזר בו מהפסילות והמחיקות, התיר אותו לפירסום. אולם מתקרית קטנה זו יכולנו ללמוד דבר אחד: אותו חומר על זוועות מילחמות ישראל, שראה אור אחרי מילחמת־העצמאות, לא יכול היה להתפרסם כיום, אילולא פורסם כבר אז.

אלה תרצע

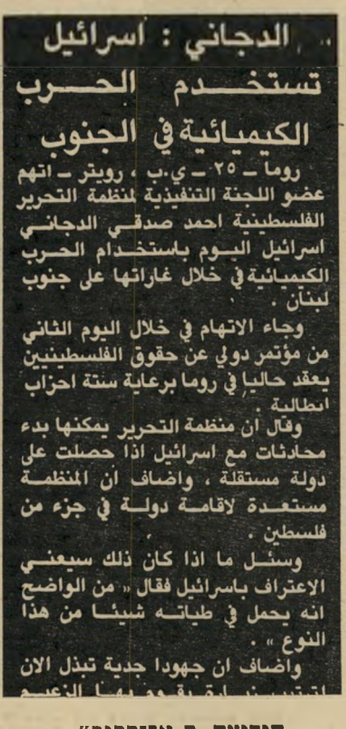

הידיעה ב„אל־ספיר"
„משהו מהסוג של הכרה בישראל..."

הידיעה ב„אל־נאהר"

אחר. אבל המהות נותרה אותה מהות, בין שמדובר בטנק ובין שמדובר בדחפור.

אסור לפרסם זוועות

פרק מעידיות מילחמת־העצמאות, שהתחוללה לפני 31 שנה, הצליח להסעיר השבוע את המדינה.

היה זה אחרי שהיומן האמריקאי, הניו־יורק טיימס, פירסם קטע מזכרונותיו של ראש־הממשלה לשעבר, יצחק רבין, שנפסל לפירסום בישראל. באותו פרק, שוועדת־השרים שמתפקידה לאשר פיר־סום זכרונות של שרים, פסלה לפירסום, מספר רבין על גירוש חמישים אלף ער־בים, תושבי הערים רמלה ולוד, על פי פקודתו של דויד בן־גוריון.

הפולמוס הציבורי שהתפתח בארץ ב־עיקבות פירסום זה, ובמיוחד הכחשתו ה־טוטאלית של מפקד הפלמ"ח לשעבר, יג־אל אלון, את מה שטען מי שהיה פיקודו, מצביע על הרגישות המיוחדת שהתפתחה לאחרונה בציבור הישראלי לגבי כל מה שקשור לפישעי־מילחמה.

אריק בקאריקטורה של „חותם" **אריק בשער „העולם הזה" (1973)**
הטנק שהפך לדחפור